

Izlazi početkom i polovicom svakoga mjeseca. Cena joj na godinu za našu državu 1 fr. a. vr. a za ine pokrajine 1 fr. 25 novčićah i šalju se, kao i rukopisi, plaćenom poštarinom uredništvu.

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

NAMIENJENA PUČKOJ POUČI, ZABAVI I GOSPODARSTVU.

Oglase uvršćujuć uz običnu cenu, bez imenih dopisah neprima, a ruko pisah nevrća „Uredništvo Vile“, koje se nalazi pod naslovom: Lipova: z. p. Magyar-Böly; županija Baranja.

P E T V J E K O V A H . . .

Pet vjekovah, gorkih jada',
Podnosio Slavjan muke,
Teret, tuga, mučeničke
Vezivaše slabe ruke.

Ta u svojoj dragoj zemlji,
Trpio je zulumčare,
Trpio je i gledao
Kako Turci po njoj žare!

Dragu mu je djecu klao,
Bezčastio krasne kćeri,
Crkve mu je skvrnavio,
Rugao se svetovjveri.

Nasred gore pada „Vila“
U svom sjaju sablju nosi,
Nju mi pruža jadnoj raji,
Eto sablje inokosi!

Sve što jedan Slivjan steče
Grabio je turčin ljuti,
Nit što smieće raja reći
Kad ga svučee aga kruti.

Gladan. žedan, go bez ruva
Morao je rob da štiti,
Ta nesmieće mučeniče,
O napredku ni da sluti!

Iznemogo davao je
I posljednjeg zalogaja,
Osirote na nepravdi,
Zalostna mu jedna maja!

Njom stvorite sebi dana
I svjetlosti sunca jarka,
To je sablja, čas slobode,
Kraljevića sablja Marka!

A mukama nikad kraja.
Što Slavjana ljuto tišti,
Tek kadkada u gorici
Što procvili i propišti!

Al i gora šta će s drvljem?
Šta će kamen stienje ladno?
Hljeba nema, ruha nema,
Da založi diete gladno.

Samo pisku, jauk, lelek,
Prima, čuva gora vedra,
Nju mi trpa, pa je krije
U duboka svoja niedra.

Al to raji nepomaže,
To mu gore rane para.
Očajnička kostur ruka
Maša mu se za andjara.

Riči nema, zborit nezna.
Mutnim okom grome prati.
Nebo pita ide l'vrieme
Da turčinu zajam vrati?

Sjevnu munja, grom zagrimi
Kroz goru mu glasak zuji,
A sa neba učini se
Ko da nešto k zemlji huji. —

Cjelivao Slavjan sablju
Digo braću osvetnike!
Njome danas turad kolje, —
Kolje biesne odmetnike!

Vladan Stefanović,

Najskuplje najtrošnije.

Što nam je najbliže to navadno najmanje poznajemo i što nam je svakdanje to obično najmanje poštivamo. Vrieme svaki čovik poznaje, jer u vremenu i svremenom živi. Pa ipak o svačem se više misli neg o vremenu, premda bi o njem valjalo naj više misliti, da ga dostojno ocieniti naviknemo.

Uzmimo na pregled stanje ma koga čovjeka, umah ćemo se osvjedočiti da mu je vrieme najskuplje — i, da od njega najviše potroši. Sveto pismo bilježi, da je dostatan svakomu danu teret mu odmjeren. Dakle, ako mi taj teret nismo snosili, osto nam je već dvostruk na drugi, a trostruk na treći dan itd.

Ako je vrieme skupo, onda razboritost želi — da ga štedljivo t. j. koristno trošimo. Ovo je stvar, koja se ne da zaštedljivati — kao n. pr. novac, koj možemo da nepotrošimo. Vrieme moramo trošiti; jer dan za danom prolazi — pa svakim danom i preko naše volje bivamo stariji; te bi trebalo da budemo bogatiji — u dobroti, u znanosti i u imetku. Ako nije tako, onda vrieme nismo štedljivo t. j. nismo ga koristno provadjali.

Ima svakojakih ljudi na svijetu. Imaj ih, koji razbacaju novac, jice, obuću, odjeću, ljubav i prijateljstvo, al jih ima najviše otakvih, koji razsiplju vrieme — i, ti su najgorji razspdjije, jer sve što smo gore izredjali može se naknadit,

al vrieme — ako je prošlo, neće se nikad više dostignuti. Dakle ni dragi kamen nije tako skup ko vrieme. To znadu svi ljudi, pa ga opet nemilo i nedrago troše. Troše ga djeca bezkoristno kad se u maloći neuče pokoravati, marljiva, točna, spremna i radina biti.

Svaki čovjek zna, da kakvi želimo da budemo kasnije da se za takve moramo obrazovati već u djetinstvu. Koji je dakle uzrok, što roditelji nenaviknjivaju svoju malenu djecu na radinost, ne savijaju na poslušnost, nenavadjaju na spremnost, štedljivost, točnost i svaku vrlinu, koju bi želili — da se upije i učvrsti u srce, u dušu i u tijelo njihove djece? Sve je to zato; što ti roditelji nemisle o vremenu i nesmišljaju, kako će ono brzo proći, te djeca praznim srcem i umom, neukom rukom i nevoljnim tielom uzrasti.

Svi ljudi znadu da mladići onakovi postaju, za kakve su pripravljeni u djetinstvu. Takvih roditelja nema, koji ne bi želili da jim sinovi budu uljudni, poslušni i od starih hvaljeni. Svi bi želili da jim sinovi oplemene ime i okruno ga slavom. Nijedni nisu radi da jim sinovi pripravljaju žalost, da jim osrame sieđu glavu i da jim pošteno ime zakaljaju. Ako dakle nije po njihovoj volji i želji izpalo; u čem onda valja — da uzrok tražimo? U tom: što roditelji nisu znali vrieme procieniti, te su mislili; da će u mladiću ono izrasti što žele, ako mu i nisu ono posijali u djetinstvu.

(Sledi.)

zkvh.org.rs

D u n a v .

S ponosita Vukovgrada,*)
Dje boravim danke sada,
Gledam Dunaj svako veče
Kako čarno, mirno, teče.

Za talasom talas roni,
Splovotinju kraju goni;
Jer što zemlja trpiti neće
To i Dunaj u kraj meće.

A svjetlošću kad zavlade
Nebom zvezdaz mirijade,
Rodoljuba hvata tuga
Sred grobna tog vidokruga.

Tužec žalu na Dunaja
Tuzi mojoj nikad kraja,
Jer pomišljam svedj u sebi:
Kad će svanut, rode, tebi?

Kad će krenut duh već tobom
Da prestaneš biti robom,
Te neukost striev pod pete
Žar te obsja od prosvjete?

Predhodnica zvezda krasa
Da te vodi u hram spasa:
Da mi s tebe u vedrini,
Duha tvoga u jedrini

Duša vedra, duša živa,
Već jednoć se nasladjiva!

Bunjevac.

Putničke bilješke.

(Nastavak.)

Toranj su na desnom krilu veličanstvene te crkve ponešto oštećen dogotovili i bavili se popravci o krovu i okolo njega snad velikoga žrtvenika. — Oj, veličanstvena crkvo! kako si mi 23. listopada 1872 zatrepitila sjajnošću u duši, treptit ćeš tako kroz sve dane života mođe pred očima mojima! Jer tko išta divotna i slavna želi viditi, tomu priporučam da vidi tebe krasni uresu i veličanstvena divoto Božjih hramovah na kugli zemaljskoj!

Jedanajst je odbilo; ja do dvanajst ovršio svoje poslove; pohodio neke naše jugoslavenske rodoljube; stavio jim na srce naš mili rod i naše narodne svetinje, te se vratio u zabitnu sobicu svoju.

Budući me duhovna služba u skrovištno mjesto što žurnije na povratak silovala, — to, da budem pravedan napram zvanju, odlučim večerašnjim vlakom južne željeznice natrag.

Zagrlim svoje prijatelje, zakunem je Bogom i materom Slavijom, obećavši jim gastanak naš prvom mogućom sgodom, razstanem se s njimi: kupim si neke nužne malenkosti, žrtvujem još preostalo vrieme razviđivanju Beča i njegovih bogastvah, — njegovih naime sve po osam katah visokih sgradah, njegovih zlatom, srebrom, dragim kamenjem, svilom, kadifom i drugimi dragocinstvima prepunjenih dućanah, te sjednuv u pet satih na čekajuća vozarova (fakerova) kola, povezem se preko malena Stjepanova pijaca put krasne Jelisivine crkve do južna kolodvora.

Bečljani su vrlo fini ljudi. Udvornost i ućtivost udomila se u stanovih njihovih. Istina da je u Beču sve skupo. Za nekoliko listakah salate platio sam 40. krajcarah. Dvie jabuke osrednje veličine stojale su me pol forinte. Kava mi se s mliekom vidi još najjeftinija; jer sam od jedne porcije pijo dvie uz tri ukusne carevke zemičke za 42 nč. Polić (holbu) nova vina platio sam za 60 nč.

Al ako čovjek uzme na esap, da se Beč danas natječe s Parizom za priednost. Da u Beču živi danas preko milion dušah. Da se tamo za sirotinju funta konjska mesa sieče po 17. krajcarah. Da Bečom ljudstvo vrvi ko mravi mravinjakom; da to sve o novcu živi, — onda se nemože čuditi skupoci, koja se već sunovrat i do naš na sela doklatila.

Čemu sam se čudio o polazku, to je, da u Beču nijedne liepe ženske nisam vidio; možda su se baš sbog mene onaj dan posakrivale! Nu ono mi se vidi i liepo i umjestno, što po gostionah većinom drže stare služavke, te imaš posla samo sa slugami, konobari i vratari; što je u Pešti, Pečuvu i td. sasma protivno. — A i tomu sam se čudio, kako sardjije i drugi trgovci izstavljaju po novinah satove i robu uz prejeftinu cieniu. A kad sam unišao u Fromov dućan i zapitao: dje su ti žepni satovi po 1 for. 50 nč? odgovorio mi: da takovih satovah neima. Ono po novinah samo je zato, da privlače kupce, — pa onda kad ih pohode, da jim otvore oči. — Vidio sam psa s kotaricom o vratu, dje je išao u

mesaru, da gospodarici odnese mesa. — Druga pako kolica puna mlieka u limenih posudah vukao je pas sa svojim gospodarom po ulicah. Onamo vidi čovjek ogromna kola sa dva štajerska konja. O ljestvah im visi do zemlje masno, svježe meso, voženo u mesaru. Ta priesna bi ga jeo- tako je liepo! Ovamo puna kola živih i mrtvih telićah. Svaka vuku u svoju mesnicu. Pa se čudiš, kamo to silno meso svaki dan? Tko plaća one mnogobrojne redarstvene činovnike, što po svih ugljih ulicah stoje šareni kano gajjetli (djetelji)? Tko one silne svietiljke, u kojih svu noć gori plin (gas)? — Sve to podmiruje Beč. Treba mu dakle novacah! — Osim toga pala mi je jako u oči krasna sgrada „Arsenal“ zvana, stojeća izvan Beča, nedaleko od južna kolodvora. Pala mistarodavna sgrada vladareve knjižnice. Na njoj oni šilni Turci s mjeda (tuća) i kamenia i teretni konji u životnoj podobi. Pred njom sjajan spomenik Jozipa II., na priliku Jelačićeva u Zagrebu, dje o visoku stupu stoji hat, a na njem vilovitom sjedi bivši vladar „živivši kratko za svoje narode.“ — Pala svratišna veličanstvena sgrada k austrijskomu dvoru; i t. d.

Osim toga, dje su prije nekoliko godina ležala groblja iza „Arsenala,“ tu se danas uzdižu visoke veleliepe kuće. Pa tko da se nećudi vještini Niemca, koj, istina posize za Berlinom, nu će ga se dobro zasititi ko i Monakov. Stuttgart i Draždjani, pa će mu okrenuti ledja. Jer dočim je Bečlija danas gospodar, bio bi onda berlinski popećak. A to on nikada nebi pregorio, da mu se Berlin uznesi nad Beč.

Ovako mislećemu otvori se kećija. Ja sjadem, vozaču 180 nč. platim i pežurim se, da si priskrbim kartu do Dombovara; jer a mi ha! odkucenut će 6 satih, kad se vlak kreće.

Nisam je dobio do Dombovara, već samo do Šopruna; jer mi reče izdavalac ceduljah, da njihovo društvo nestoji u savezu s dombovarskim. — Uzmem ju dakle do Šopruna, pa se popitam za šoprunski vlak. Nobile dugo, zvonce odkucne i mi se krenemo, a u meni se pobudi uzdah: s Bogom krasni Beču! Više ikad il nikad!

Sjedio sam u budjaku samcat u svojoj klupčici. Ta to je liepo što u kolih iz Beča do Šopruna imaš vlastitu svoju klupčicu ko u kakvoj crkvi. Zavučee se u nju pa te nitko negura. A i to je još ljepše, da onde do Bečkoga Novogamjesta il do Šopruna sve se penje na kola III. razreda. Pa i ja, da si pribavim družtva, sjednem na treće mjesto.

Mislio sam i u duhu promatrao sam divni kolodvor južne željeznice. Stojeći kraj pojedina stupa činio mi se cjeniji, nego sam ja. To je dugačka i široka sgrada. Zabacuje se na dva krila u strašnu visinu, a krila joj spaja krov, sastojeći iz širokih staklenih tablah. Pod krovom su mnogi parovozi i vlakovi; sve je razsvietljeno, čisto i sjajno. Te kano što u Beču za jednim čovjekom sve živo potreči ko na čudovište, tako ovde na svaki odkucaj putna zvonce sve se pridize i kreće, pita, čudi, viče, polazi i vraća.

Naš je vlak izjurio strašnim zvuketom i poletom izpod kolodvora. Ja sam pogledao lievo i desno i nježnim čuvstvom oči bacao na Beč. Tajna noja opet je prikrivala divnu njegovu okolicu, a svietiljke razpršile bliskave trake plamena čarna i bečkimi sokaci i našima kolima. Tad sam pomislio na našu „srbsku kavau“ u Beču i na bečkih 15.000 Srbaljah. Na slavno jugoslavensko družtvo „Velebit,“ na Vuka i Preradovića, — Bog ih pomilovao! a žive poživio! — i neka nujnost križnula je mojim srcem.

U to unide mlad čovjek iz druge sobice kolah, obazre se po razgraktanu družtvu i, pristupiv k meni, umoli me, da sjedne do mene.

Ja mu radostno volju izdovoljih. On se spusti u drugu meni naprotiv stojeću klup i započme, po običaju izobraženih Bečljanah, sasma čedno rieč.

— Ako mi je slobodno znati, reče on, vi putujete, častni gospodine, kamo?

— U Dombovar.

— O to je daleko!

— Dan vožnje; — odgovorim ja.

— A vi? molim.

— Ja samo do Badena. Pa se radujem našem družtvu.

U to izvuče smotnjak i ponudi smotku. Ja izčupam jednu i dadem mu od svojih u zamjenu. Zapalimo i zaredamo politikom.

— Ja sam doduše slab državnik (politik), nu kad je danas običa da već i iste žene politizuju, koje čudo, ako se mnžkarci njom bave? rekne moj suputnik. —

*) Vukovara-Vlkovara.

— I ja sam istoga nazora. Pa šta velite: jesu li Bečlije zadovoljni s dualizmom?

— Oh! ni najmanje, gospodine! Jer sad sve nagiblje Budimpešti, a to njim ne ide u račun, pa bi se prietili Berlinom, — al slaba jim se ondle vidi nada.

— Ja mislim, da će se između svadjajuća se Beča i Budimpešte iliti između nesložnih Niemaca i Magjarsih smijati Prag — Zagreb iliti slaveni.

— Ah! ta vi ste, gospodine! Slaven? uzhićen će suputnik moj.

— Jest, Slaven Južne Ugarske!

— A ja sam Čeh rodjeni.

Čuvši ove rieči, umolim ga za ime i budući zvonilo po česki udarim s njim u razgovor českom riečju.

Ja sam njegove vrle nazore povladjivao sažaljjuć Poljake, koje lomi ruski strah, te se bacaju Švabi na milost i nemilost. On se je skroz uvijao u moje a ja u njegove izraze i, kad bi na naše bilo, danas bi se složili nesamo Južni, neg i s ovimi Sjeverni. — Tu dakle nije bilo nužde dokazivanju, čje svakomu osvjeđenje govori.

Tu se izrukujemo i imenjače karte izmicimo. Ako bi me ikada put zaneo u Baden, to bi pohodio toga mladoga poštenjaka Čeha, badenskoga zemljomierca! Jer sam u njem opazio čvrst česki značaj, veselje čud, i pošteno srce. A to su vrlina muževna čovjeka.

U Soprunu sam morao čekati od $\frac{1}{2}$ 10 do $\frac{1}{2}$ 1 noću; jer je drugi vlak od Beča imao nastaviti put Kaniž, dočim je dosadanji udario na Šiofok. Noć je bila zvjezdovita, sjajna i krasna. Ja sam to vrijeme većinom proveo u šetnji kraj željezničkih šinjah (kolonijah.) A najposlje nasloniv se u praznoj dvorani na stol razmatrao sam zemljovid carevine o zid prikovan, i njim se zabavljao sve do dolazka vlačna.

Bože moj! mislio sam ja, kako je sve živahno, dje je Niemac. Ta Bečljanin je ko i Talijan. Neprestano razgovara, hoda, misli, pita i posluje. A ovo čim si prešao na ugarsko zemljište, nekakva mrtvež, osornost, ladnost obuhvatila ti srce, pa je bolje da čovjeka ni nepogledaš, nekmo li da mu koju progovoriš. Vjerujte, mi, čitatelji moji! da je nam u Ugarskoj još dugo kasati i tegliti, dok stignemo mudra i prevajana bečkoga Svabu!

(Sledi.)

D o p i s.

KAISER FRANZ-JOSEFSBAD, 28-og svibuja.

Pravedan i mudar Bog je u svakom kraju zemlje pripradio što je čovjeku i živini potrebno. Samo što mu je svakdje nadodao, da se trudi i radi.

Pa bilo ma dje, ako se bogu moli i radi, kruhom će se nahraniti. Nećini li toga i u Kananu će ga glad moriti. Nije li to već svaki stariji izkusio? Al riedko je mladji povjerovao. Pa se mlogi — najskole u ovo naše doba za nemolitvom i neradom poveo. No i njega će izkustvo dovijti pameti, al će ga se donle nevolja natrti.

Kad ovud iz jedne doline pogledaš na visoke planine, misliš: kako ovde čovjek da živi o drvetu i kamenu? Ipak živi, jerbo je predobri stvoritelj i planine s dolinama izprekriživao i ove većim i manjimi ploštorami obdario, kuda se provlače potoci i iz njih se poradajuće rieke manje i veće, koje polievaju livade a djekad ih i zaliju. No ipak one su ti tako krasne, da ti izgledaju kao vrt licpim cviećem zasadjem. A i planine nisu ukočene (strme) već se izvijaju i savijaju u podnožje. Prsa suncu odkrivaju i čovjeku ponudjavaju, da ih zasije šenicom, razju i drugim mnogim kojekakvim sjemenjem, dočim su glave — ovde svakojakim drvećem, kao liepa glava krasne djevojke dugima vlasima nakitjene, a onde travom obrašćene, da se marva i ovca napase.

Ovako mi se pričinja liepa i zdrava slovenija.

Liepa je dakle svakdi priroda, al ipak najliepi mi je u njoj čovjek, koga da i ovde upoznam, nisam se u jednu poljodjelsku kuću svrnio, da ga vidim i pozdravim na njegovom ognjištu. Srčea me nanela baš u onu kuću, što ju prije dvie godine zapalio jedan Kranjac, koj se između drugih izmetnuo, te varalicom, kradljivcem i otimačem postao. Reče o njemu prosti Slovenac, da je bio čovjek na polak učen i zato da je takov postao; jer radu nije naviknuo. Pomislih u sebi: da li mudra Kranjca, koj je izkustvom do

osvijeđenja dospio, da nije po ljudstvo pogibeljnijega čovjeka — do napole učena, jer ga sigurno djavo oholosti uplete u sponc, pa ga vodi — bogata kao bika, koj rogovi bođe, u vis baca i svaljiva sve, što pred razlučena dolazi; a siromaka goni kano svinju, koje i najkrasniju liju (gredicu) njuškom uzburla. te najliepše, i najskuplje u blato umelja, pa i negladna — sad pile sad gušće polapće.

Ovde se taj jedni Kranjac našao, koj je ovako harao i palio, pa su o njem sve štajerske i njemačke novine pisale.

A šta bi ti Slovenci rekli da jim se pripovjedi o naših Bikičanih i Kačmarcih, koji te ako im se što na žao ne velim — učini, već istom pomoli, takih priete da će mu kuću vrhu glave zapaliti?

Ja sam u dnu srca — nesamo uvjeren, već i mnogogodišnjim izkustvom osvjeđen, da se naši mudrijaši veoma varaju — kad misle, da je škola sama po sebi kadra stvoriti iz djeteta čovjeka. Ta bilo je škole od kako je svieta, al čovjek je uvijek vjerom takav postajao, kakva mu je ona bila. A da je vrhu svakoga drugoga čovjeka veoma uzvišen čovjek kršćjanin, o tom mislim, da zdravrazum neće dvojit. Dakle ako je kršćjanin na toliko pokvaren, onda je znamenje: da je u njemu pomanjkala vjera, ufanje i ljubav. Tu dakle valja nadometati. Al kako? Ta naši svećenici čine to svake nedilje, pa ipak nevide poboljšanja. Da, braćo: živa je istina, da sama prodika neće čovjeka obratiti. Katekeza odraslih, jest sredstvo — koje djeluje na čovjeka, da se pokolenja obraćaju, jer se tamo razsvjetljiva sve pred njima, o čem um i srce u čovjeku živi; al uvjek u neprikidnom doticaju s tielom. Pa to je Katakeza, kad se svete istine uvjek tako tumače, da se u svakovrstne — najtješnije i najtajnije ljudske odnošaje uvadaju: a budući već tomu treba i poznanstva ovih odnošajah, zato je Katakeza neobhedno potrebna odraslim. I ako nje nije, onda možete imat u školah i po tri katakete i svake nedilje po tri prodike — sve je uzalud, jer ni jednoga pokolenja neće obratiti. dočim, ako ste odraslu mladež oko sebe skupili onda vam jamči sveta majka Crkva, da neima gricha, koj ne biste iz obćine izkorenili. — ne velim — sasvim, al s veće strane iz vaših viernih. Vjerujte, braćo, da su tako djelovali i liepše uspjehe pokazivali naših predji!

Naše je bogoštovje lakše i po vjerne, jer smo u skupu, dočim su Slovenci među planinama razštrkani pa i jedan i drugi treba po dva—tri sata da se sastanu. Ipak se često sastaju, pa se vjernik i svećenik u izvršivanju svoje dužnosti u revnosti nadmeću.

Slovenci u veliko poštvaju svoje popove. Pa što im je od mjereno to plaćaju točno. Nema tu ovršbe (ekekucije). No — žali bože — kod nas, dje vjernik misli da pop može i o vjetru živiti, treba i tri put javiti dok jedanput plati. A i onda neće ti prvinu dati, kako je to Bog odredio u svetom pismu, — već što je iz rešeta izpalo. Iz tog mjeri popu, meštru, čuvaru, telaru i svinjaru, pa se poslje sladko nasmije kako ih je odpravio. Neznajuć, da je rečeno: „kakovom mjerom mjeriš, takom će ti se odmeriti.“ Neznajuć, da će mu takav plod davati Bog, kakav može na Oltar Božji.

Liepo je dakle sve kod Slovenacah, al je u njih jedna velika mana. Te nebi trebalo da svećenstvo miruje dok je neiztriebi, To je nečistoća i nered u stanu. Hej da to vidi naša jedna Bunjevka, tako bi se sgrozila, da — valjda tri dana nebi zalogaja okusila. Kudgod pogledaš u kuhini i sobi — to je gad i nered, baš ko kod nikojih naših švabah po sobah u kojih pribivaju. Istina, da se oni mnogo trude i rade, pa baš poljski rad — malne sve ženskinje obavljaju i tim se i izpričavaju, kad im nered uočiš. Al dospile bi i kuću očistiti, samo da jih tko na to nuka — i iz pogleda vjerskog o tom jih poučava. Velim, da bi se za tim povele Slovenkinje, o kojih valja priznati; da su inače u haljinah i u radu čiste i spremne.

Stari rodoljub.

Viestnik.

— 16 lipnja na noć ubio je revolverom Cerkez Hasan, poboćnik Jusufa Izedina, Abdul Azizova najstarijega sina, — turskoga ministra rata Huseinavni-pašu, najboljega turskoga generala i najvećega dušmana Srbije. Ubio je i Rašidpašu, ministra vanjskih poslova, poboćnika velikoga vezira i Ahmedaga, slugu Mithadpašina, a teško ranio Kaisera, ministra pomorstva. Postrijclao ih kad su viećali kod Mithada. Vele, da je to maslo Mithada, koj je Hasana odmah dao objesiti, a ustrijeljene pokopati. Odkriva se, da je on tajnom urotom svrgnuo i zagušio i Abdul Azisa, a nagadja se, da neće dugo ni Murat 5, koj je prijatelj jaka pića i ženskinjah, a car bez enerzije, obkoljen stražom 300 momakah, čameći po vandan u zatvorenoj sobi, dje se boji osvete a krvi strieće. Kad su dakle ministri prevratnici kako da nebudu i ustaše!

zkvhn.org.rs

— Turska broji 2½ miliona Turakah, a 10 mil. Slavenah, pa u sebi trula i raztočena da gospodari kršćanom slavenstva?

— Na ruskoj granici buknuła je buna i 16 lipnja smaknuto je 30 povah.

— Na jugu perivoja St. James u Londonu stoji kuća od 10 katah 12) stopah visoka. Sagradio ju za 5 milionah for. na prostoru od 2 jutra zemlje englezki bankir Hankey. U njojzi je mjesta za 250 stanarah i njihovu obitelj. Sa prozorah 10-ga joj kata vidi g. Hankey sav London tja do sjevernih i južnih brežuljakah krasne londonske okolice.

— „Sree nam govori proti, a zdrav i ladan razum za Turčina. Nek postoji radje i turčin, neg da nam na granici uzkrse velika slavenska država, koja će nas i najposlje progutnuti.“ Veli patuljak „Egri Népujság.“ Sreća, što se za to nepitaju on i njegovi korifeji.

— Dakle se i za Slavoniju kani otvoriti ratarska škola? Biskup Strossmayer namienio joj na dogovornom sastanku 9 lipnja u Osieku 2000 for. Bog ga živi, a Slavonija, od koje živi i dieli, hvali mu na tom daru.

— Magj. vlada diže hajku na „srbske agitatore“ po Banatu. Al je Srbom dobrovoljačkim i drago i slobodno stati u red srpske vojne, boreće se prot polumjesecu za krst častni i slobodu zlatnu, tim jače, čim žešće podupire ona i jednoplemenici joj turstvo proti slavenstvu, mulamedanstvo proti kršćanstvu.

— Novine javljaju, da će se ipak, unatoč neoborivih razlogah, što ih je djakovački vladika primasu ugarskomu na peštanskoj konferenciji razvio, Medjumurje odkoliti od prabiskupije zagrebačke i pripojiti sombatseljskomu biskupatu. Ako tako, što mi još sveudilj dvojimo, jer: Roma adhuc nec locuta, nec causa finita, te hrvatsko pravo, sižuce od 13 vieka amo na Medjumurje, potavni. — onda se 14 kat. župah valpovštine sljublja i svjetski i vjerski s kraljevinom Slavonijom i s njezinim biskupom.

— Ugarski se primas i ostrogonski prabiskup Šimor, prigodom krizme u Slovačkoj nedavno izrazio „da je slovački, dobri i pobožni puk, jezikom Slovák, a duhom magjar, te ga povpri nek nedaju panslavizirati.“ Mi pako znamo, da je taj dobri i pobožni polčetvrt milijuna dušah brojeći slovački narod i jezikom i duhom sjeverni Slaven kraljevine ugarske, kol ju štuje i brani, a jednokrnu si braću do Boga grli i ljubi.

— Nakladom Srpske Zore“ u Beču (Administration der Srpska Zora, Wien, III. Gärtnergasse, 24.) izašao je tlovid Crnegore i Hercegovine, svaki po 30 nč., a Stare Srbije po 60 nč. a. vr., i razaslija se ondle za gotov novac. Izašao i peti svezak „Srpske Zore“ s likom Sv. Miletića, ukusan i sadržinom bogat, te i tlovid i list priporučamo iznovice čitajući mu našem obćinstvu.

— Turska je poslala Srbiji ultimatu, da se odmah razoruža. Na taj ultimatu odgovorit će za koj čas srpski i crnogorski topovi i buzdovani. Među šaračinom i Aleksincem utaborilo se 40.000 srpskih sokolovah pod Černajevim, na Drini 15.000 pod Alimpićem, kod Užice 10.000 sa 40 baterijah. Krom toga je kod Čačka general Zachi, a na Drini su još 3 legije pod Vlajkovićem, Dučićem i Gličićem. Riečju: na turskoj se granici 75.000 srpskih vojakah, a 62.000 odlazi tamo koj čas. Srbija je dobila od srbstva željenih 12 mil. dinarah (frnakah), broji blizu 1000 topovah, zatvorila je sve škole, prekinula sve radnje, zabranila štampu, i na izvjestno vrijeme produljila rok trgovcem za izplatu duga vjerovnikom.

Gospodarstvo.

— VELE, DA JE VRLO PROBITAČNO TRGATI S VOĆAKAH SASVIM ZRELO VOĆE, osobito ako nam dodju gosti, il ako ga na bližnji pijac nosimo na prodaju. Al šaljemo li voće na dalji put, toga se postupka treba kani. jer se voće lako pokvari na putu. Dapače i onda se lasno pokvari ako ga ne sasvim zreła oberemo. Ljetne kruške, jabuke i šljive n. pr. možemo obrati dvie nedilje prije neg što podpuno sazriju. Metnimo ih u vreće i stavimo na toplo mjesto. te će sasma sazreti. Naravno da neće imati onoga slada i one sočnosti, koju ima na drvetu, al zato će se valjano moć uporabiti. Trešnje su najbolje kad ih skroz zrele oberemo i jedemo. Nu babe i mlade prodavalice trešanjah nečekaju te dobe, jer trunu i sok izciedjaju, a tim i manji prostor u mjerici zauzimaju. Dobro ćemo dakle činiti ako trešnje, bjelice, trnovače i jesenske breske. A u bašci, dje je mnogo trešanjah, nije dobro čekati da trešnje podpuno dozriju ponajviše zato, jer se bojata zla vremena. Šljive su crnice najzrelije i najsočnije onda ako padaju s voćakah, kad ih malo sdrmaš. Jesenske breske valja da ubiramo tad, kad gube životnu boju i to postupčno a ne najednoć. Valja nam paziti da ih negnječimo i da ne zadobiju ranah. Prenašamo li ih pako kamogod, valja jim podastriesti i svim i svakoj listak da se nedodira jedna druge. I jabuke a i kruške treba da beremo polagano. A najposlje da ih skinemo s vrška voćko i sa sredine, dje najkašnje dozrievaju. Isto tako ljetnih jabukah i krušakah nevalja prerano al ni prekasno ubirati; jer niti će biti dovoljno tečne nit velike. Usuprot zimske jabuke i kruške ostavi na vočki do prva mraza, inače navući će jim se na oguljne brazgotine koje ti znaće, da nemaju naravne zrelosti. Beri ih kad same padaju s voćakah. Pri ubiranju voća na dajaku načini si košaricu, te polako snimaj jabuku za jabukom krušku za kruškom. A kad si ih posnimao, nosi ih u malih kotaricah na tavan il u podrum, a ne u žakovih il u velikih košarah.

Mladi rodoljub.

Svaštice.

— Jedan bosanski raja poveo na kljusetu tovar drvah na prodaju u varoš. Na jedanput izajde Turčin iz jednih vratah, a drugi za njim, pak jedan od te dvojice polagano skine skonja ular te ga nametne sebi na glavu, a drugi konja sa drvi upelja u svoju avliju. Ovaj videći da mu je drug konja sdrvi ukro, onako zaularen zategne se što je ikad mogo, a jadna raja povuče, misleć da konja za sobom vodi, te obazrievši se vidi čovjeka, pa se prepane i zavikne: konja sa drvi od kuće povedoh. a evo djavla u varoš dovedoh! — Idi kvragu — šta ćeš sa mnom? Te tako poplašen i bez konja vrati se kući plačući. —

Zagonetka.

Tri mi slova znaće ime,
Nedivanim baš s nikime;
Zimi voćem tice hranim
I od smrada sobe branim.

Kad me pako čitaš s traga
Gorje ime mi od vraga,
Koje ime nitko neće,
Jerbo u njem nema sreće.

I. Črnič

ODGONETKA ZAGONETKE u 12-om broju „Vile“

Zagonetku mudre ljepotice Tri est osam majka sebi broji,
Uz nagradu s njome obećanu A pet više oću je godina', —
Riešit hite mnogi jatovice — Ti de vetna jst imaš, seko, svoji
Te i mene evo na mejdanu. A troje vas upravo stotina.

Jeda li sam dobro pogodio?
Je li znamem čitat, računati? —
Al bi nuz to još znaličan bio:
Hoćeš i ti riečev održati?!

KRUNOSLAV.

Rešiš je još g. g. Jakov Pálházy, Erd; i Nikola Vežić, Pričić, mladji Melkir Vujić Szentistvanac. Izo Vujić Stražmeštar 38. ruz u Kečkemetu. Martin Pančić Čavoljac. A onu u 11-om br. u r a b n r a g g. M i l u t i n D r a ž i ć, M a k s a Martinković i gospodjica. Vje koslava Drašković. u Zagrebu.

CIENA HRANE: na Bajskoj pijaci dne 8-og srpnja 1876. (Uzima se po 100 kilogramma težini.) Čisto žito najbolje: 10 fr. 40 novčića; srednje vrsti 9 fr. 50 nč. Napolica najb. 7 fr. 30 nč sred. 7 fr. — nč. — Raž najb. 7 fr. 20 nč. sred. 7 fr. — nč. — Ječam najb. 5 fr. 20 nč. sred. 5 fr. — nč. — Zob najb. 6 fr. 70 nč. sred. 6 fr. 50 nč. — Kukuruz: 5 fr. 20 nč. — Proja 4 fr. 20 nč. — Grah 7 fr. — kr.

Visina vode dunavske 5-og srpnja 1876.
Budapešt: 3,73 M. nad 0 (ništicom) opada
Požun: 3,68 M. „ „ „ „ raste.
Vrieme u Baji — nastala žestoka vrućina.

Poruke uredničke:

Za ubaviest. Jer sam s nova skupio toliko novacah, da „Vila“ može i mjesec srpnaj preživiti, to je evo opet na ruke svim dosadanjim velešt. čitaocem s učivom mlbom: tko je od gg. dužnikah nekani za 100 novčićah na godinu čitati, nek nam ju odmah vrati, a 8-mjesečni dug (67 novčićah), il 6-mjesečni zaostatak (50 novčićah) nek nam što prije plati.

Preč. g. J. A. D j a k o v o: D-ću je prije letila Vila, pa jer je nije vratio, to je dužnik. Preč. g. I. M. Z a g r e b: Za srdačnost i pripomoć velika Vam hvala! G. A. G. E u d a n i c a: Za stigli forintu pohvalja Vas redovno Vila. — Uplatise gg. G. Baron D. Pachman I. Kupčić I. kraljević A. Stibohar, G. Dekanić i A. Kuzniak po 100 novčićah. G. J. Petek 2 f. i Dr. Brlić u poklon 1 f. Hvala liepa! V. o. J. St. B a č: Vila Vam se šalje redovno. Velešt g. K. G. J. B a j a: Srdačna Vam hvala na p e t a č i. — Uplatise do konca lipnja vel. gg. I. Vreće 2 f., F. Molnar, do konca lipnja, 1 f., St. Zora 1 f. Hvala! St. P. F. S z. I y a n: Nedosadjemo vam više, već od vas zahtievamo čednost i ljudnost. Casopisi se izplaćuju, pa treba da se i uplaćuju na vrijeme. VI. V i d o v i ć 1 fr., E v. S z e c s e n y i 50 nč. J. i A. V r b a n j a c 1 fr. P e t a r P i k u l i ć 1 fr. S u b o t i č a S r p s k a Č i t a o n i c a 1 fr. Jakov Jugović 1 fr.

Urednik.